

Sygn. akt IV U 2041/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Lidia Molenda
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2013r. w Olsztynie

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wypłatę emerytury za okres od dnia 01.10.2011r. do dnia 31.01.2012r.

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 28 marca 2013 r. nr E1- (...) -1/15

I. zmienia zaskarżoną decyzję i poprzedzającą ją decyzję z dnia 03 października 2011 r. i ustala, że wnioskodawca L. K. ma prawo do wypłaty emerytury za okres od 01 października 2011 r. do 31 stycznia 2012 r.

II. wniosek o odsetki z dnia 10 grudnia 2012 r. przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

/-/SSO L. Molenda

IV U 2041/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony L. K. w dniu 10 grudnia 2012 r. wniósł o wznowienie postępowania administracyjnego zakończonego decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 3 października 2011 r. wstrzymującą jego prawo do wypłaty emerytury po dniu 30 września 2011 r. i wypłacenie świadczenia za okres od dnia 1 października 2011 r. do 31 stycznia 2012 r. wraz z odsetkami. W uzasadnieniu swego wniosku wskazał, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 orzekł, że art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej.

Decyzją z dnia 28 marca 2013 r., E1- (...) -1/15, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił wnioskodawcy uchylenia decyzji z dnia 3 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz.

1726 oraz z 2011 r., Nr 291 poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r.

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył odwołanie. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w części, w jakiej zawiesza ona prawo do jego emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał między innymi na niezgodność zaskarżonej decyzji z treścią orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (TK) z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12. Dodał, że wcześniej emeryturę nabył od marca 2009 r. Zażądał również wypłaty odsetek. W załączeniu przedłożył dokumentację potwierdzającą powyższe okoliczności.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. podtrzymał stanowisko przyjęte w zaskarżonej decyzji wskazując, że w jego ocenie skoro orzeczenie TK z dnia 13 listopada 2012 r. zostało opublikowane w dniu 22 listopada 2012 r., to dopiero z tym dniem utracił moc art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. W konsekwencji organ rentowy zaskarżoną decyzją prawidłowo odmówił uchylenia decyzji z dnia 3 października 2011 r. w części zawieszającej prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony L. K., ur. (...), ostatnio zatrudniony od dnia 3 lutego 1992 r. w Poczcie (...) D. (...) O., w dniu 2 marca 2009 r. złożył do (...) Oddział w O. wniosek o emeryturę.

Wówczas w odpowiedzi organ rentowy decyzją z dnia 6 marca 2009 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury (symbol EM) od dnia 1 marca 2009 r. na podstawie art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a następnie kolejnymi decyzjami realizował wypłatę tego świadczenia w wyznaczonych terminach płatności.

(dowód: decyzja o przyznaniu emerytury – k -47-50, plik- I akt ZUS.)

Decyzją z dnia 3 października 2011 r. organ rentowy wstrzymał odwołującemu wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. w myśl art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707). Decyzja zawierała informację, że wypłata świadczenia została zawieszona z powodu kontynuowania przez skarżącego zatrudnienia, zaś w celu podjęcia wypłaty wnioskodawca powinien złożyć do ZUS dokument potwierdzający fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Od wymienionej decyzji L. K. nie wniósł odwołania.

(dowód: decyzja – k –165, plik-I akt ZUS.)

W dniu 24 lutego 2012 r. L. K. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek ponowne ustalenie emerytury w związku z rozwiązaniem umowy o pracę z dniem 23 lutego 2012 r. W załączeniu przedłożył świadectwo pracy potwierdzające tę okoliczność. W konsekwencji decyzją z dnia 2 marca 2012 r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury wnioskodawcy od dnia 1 lutego 2012 r.

(dowód: decyzja – k – 174-175, plik-I akt ZUS.)

Na skutek wniosku z dnia 23 lipca 2012 r. ZUS przyznał L. K. emeryturę (symbol E1) z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego 65 lat.

(dowód: decyzja – k – 10-11, plik-II akt ZUS.)

Dnia 10 grudnia 2012 r. ubezpieczony powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, wniósł o wznowienie postępowania zakończonego decyzją z dnia 3 października 2011 r. domagając wypłaty emerytury za cały okres wstrzymania świadczenia wraz z odsetkami.

W odpowiedzi ZUS w dniu 28 marca 2013 r. wydał zaskarżoną decyzję i odmówił uchylenia decyzji z dnia 3 października 2011 r. o wstrzymaniu wypłaty emerytury, w części w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emeryturę za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r.

(dowód: decyzja – k – 19, plik- II akt ZUS.)

Na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2013 r. odwołujący poparł wniesione odwołanie.

(stanowisko skarżącego – k – 14 akt sprawy.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Decydujące znaczenie dla rozważenia zasadności złożonego odwołania miało ustalenie, czy organ rentowy zasadnie odmówił uchylenia decyzji z dnia 3 października 2011 r., w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłatę emerytury wnioskodawcy od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r.

Przechodząc do oceny prawnej przedstawionego stanu faktycznego na wstępie rozważań należy wskazać, że L. K. domaga się wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., w sprawie o sygn. akt: K 2 /12.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że powyższym wyrokiem Trybunał Konstytucyjny orzekł o niekonstytucyjności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r., Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dnia 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W myśl tego orzeczenia: „Art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r., Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227, z 2010 r., Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r., Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r., poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt: K 2/12, zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r (poz. 1285). Zatem z tym dniem utracił moc art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r.

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może

być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 lutego 2013 r., III AUa 41/13, Lex nr 1280645, oraz z dnia 30 stycznia 2013 r., III AUa 1118/12, Lex nr 1267386, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CO 43/08, Lex nr 564856, uzasadnienia wyroków Sądu Apelacyjnego w Białymstoku; z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn III AUa 20/13, III AUa 158/13 - portal orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku) Dlatego też zasadą jest, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc wsteczną i są skuteczne ex tunc.

W powyższej sprawie nie można jednakże nie dostrzec faktu, że przepis art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodany przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych w związku z orzeczeniem Trybunału z dnia 13 listopada 2012 r. jest niezgodny z Konstytucją od początku i został wyeliminowany z porządku prawnego. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, nie powinien być stosowany przez Sąd w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2009 roku, II PO 8/08).

Tymczasem również Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wskazanego orzeczenia w zakresie jego skutków stwierdził, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed tą datą (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2013 roku, sygn. akt: II UK 299/12).

Jednocześnie analiza uzasadnienia Trybunału Konstytucyjnego prowadzi do jednoznacznego wniosku, że decydującym momentem w sprawie ma uzyskanie prawa do emerytury, albowiem Trybunał nie zawęży tego sformułowania jedynie do osób, które po raz pierwszy nabyły prawo do emerytury, lecz wskazuje na osoby, które prawo uzyskały w określonym przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z powyższym należy wskazać, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w przedziale czasowym od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. – bez konieczności rozwiązania stosunku prawnego wyeliminował z porządku prawnego art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a stawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

Dlatego też w stosunku do ubezpieczonego nieodzowne jest dokonanie rekonstrukcji stanu prawnego, poprzez powrót do stanu, który obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został dodany art. 103 a cytowanej ustawy. W konsekwencji na gruncie tej sprawy zachodziła konieczność ponownego rozpoznania kwestii wypłaty świadczenia emerytalnego należnego L. K., z odniesieniem się do stanu prawnego, jaki obowiązywał przed 1 stycznia 2011 r.

Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że wnioskodawcy przyznano prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 r. i zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami ubezpieczony mógł kontynuować zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy, a jej wypłata nie podlegała zawieszeniu. W tych warunkach ma do odwołującego zastosowanie dobrodziejstwo wynikające z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Ubezpieczony nabył prawo do emerytury w okresie, kiedy dla realizacji prawa do świadczenia nie było wymagane rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą na rzecz, którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 3 października 2011 r. i przyznał ubezpieczonemu prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r. (pkt I wyroku).

Jednocześnie odnosząc się do zgłoszonego przez ubezpieczonego żądania wypłaty odsetek, należy zauważyć, że Sąd orzekający jest związany w zakresie rozpoznania i orzeczenia treścią zaskarżonej decyzji, w której to nie odnajdujemy rozstrzygnięcia w zakresie roszczenia ubocznego, jakim są odsetki. Dlatego też przy braku w tym przedmiocie rozstrzygnięcia organu rentowego, Sąd nie jest w żadnej mierze uprawniony do merytorycznego rozpoznania żądania o zasądzenie odsetek (por. uzasadnienie Wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 17 kwietnia 2013 r., III AUa 1202/12, Lex nr 1306033, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 czerwca 2013 r., III AUa 158/13 – portal orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku).

W związku z tym Sąd I instancji uznał za zasadne przekazanie żądania w zakresie wypłaty odsetek do rozpoznania organowi rentowemu, jako nowego żądania w trybie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., o czym orzeczono jak w pkt II wyroku.